

MONITORING ŠKŮDCŮ POLNÍ ZELENINY

34. TÝDEN (21.8.2023)

Kamil Holý

Výzkumný tým: Integrovaná ochrana zemědělských plodin proti škůdcům

Výzkumný ústav rostlinné výroby, v.v.i.

Zprávy jsou zveřejňovány v Zelinářském zpravodaji, na Rostlinolékařském portálu a umístěny na webových stránkách VÚRV: www.vurv.cz - záložka Poradenství. Monitoring je podpořen z prostředků MZe - NAP (Národní akční plán k bezpečnému používání pesticidů).

Výskyt škůdců

Tento týden na polích mnoho škůdců není. Na sledovaných plochách je nejpočetnější molice, v závislosti na ošetření a blízkosti výdrolů řepky se vyskytují dřepčící. S narůstáním ploch sklizené cibule ubývají na významu třásněnky. Ostatní škůdci mají pouze lokální význam.

Brukvovitá zelenina - porostům dominuje molice, která je místy hodně početná a může způsobit svojí přítomností na sklizených produktech vadu vzhledu (líhnoucí se dospělci ve skladech a obchodech). Po úspěšné ochraně a s pomocí vzcházejících výdrolů řepky či meziplodin s hořčicí významně ubylo dřepčků, kteří dávají mladým, šťavnatějším rostlinám přednost před zeleninou s tuhými listy. Přesto ještě budou nějakou dobu patřit mezi významné škůdce, než se situace stabilizuje. Zápředníčci, třásněnky i bělásci zůstávají pod prahem škodlivosti. Někde přežijí malé kolonie mšice zelné, ale ve většině porostů dospělci ani nymfy nejsou. Občas se vyskytují dospělci vrtalek, larvy mohou lokálně vytvářet chodbičkové, později plošné miny v listech.

Ostatní zelenina - nejvýznamnější zůstává třásněnka na cibuli, ale se zasycháním natě a sklizní význam postupně klesá. Pokračuje nálet osenice polní, početnost je průměrná až podprůměrná, riziko škod je nízké.

Riziková: dřepčící, molice, zápředníček, housenky, třásněnky, mandelinky

Molice vlašovičnicková

- na většině sledovaných lokalit se daří držet pod prahem škodlivosti, počasí je příznivé, při zanedbání ochrany se může rychle přemnožit. Hlavním zdrojem jsou molice ze zelenin, napadené porosty zaorat co nejdříve po sklizni.

Monitoring - dospělci a vajíčka na spodní straně listů, při masovém přeletu jsou dospělci všude v krajině. Nezaměňovat s molicí skleníkovou (je menší a bez tmavých skvrn na křídlech), škodí ve sklenících, ale na polích se téměř nevyskytuje.

Ochrana - v závislosti na početnosti dospělců. U molice je důležité ošetřit co největší plochu spodní části listů, nekvalitní ošetření (např. nevhodné trysky s velkými kapkami) rozhoduje o odlišnostech v napadení sousedících porostů různých pěstitelů.

Dřepčící rodu *Phyllotreta*

- početnost v závislosti na ochraně a přítomnosti lapacích rostlin v krajině v podobě vzešlých výdrolů řepky nebo hořčice v meziplodinách. Vyšší škodlivost lze očekávat cca do konce srpna, kdy se přesunou postupně na výdrol řepky a vysetou hořčici.

Monitoring - dospělci zpravidla na vrchní straně listů, za nepříznivého počasí se mohou ukrývat u kořenového krčku. Přítomnost prozradí požerky na litech.

Ochrana - v závislosti na počtu dospělců. Za vysokých teplot je nižší účinnost přípravků, mechanickou bariérou je zakrytí sítěmi. K naředění početnosti lze použít lapací rostliny, ale nesmí být napadeny molicí. Ponechání výdrolu řepky a výsev hořčice (meziplodiny) na pozemcích, kde se nepěstuje brukvovitá zelenina, odláká část dospělců od porostů zelenin.

Zápředníček polní

- početnost dospělců i housenek zůstává nízká, ale lokálně může dojít k přemnožení.

Monitoring - zelené housenky na spodní straně listů, mají tvar brousku (nejširší uprostřed). Při silném výskytu poletují dospělci v porostu. V letošním roce přetrvává z neznámých důvodů podprůměrná účinnost feromonových lapáků (početnost neodpovídá pozorovaným dospělcům v porostech ani poškození rostlin).

Ochrana - provádí se proti nejmladším housenkám.

Osenice polní

- odchyt ve feromonových lapácích jsou průměrné až podprůměrné, riziko škodlivosti je nízké, ale přesto může dojít k lokálnímu poškození na části pozemku. Kde pravidelně škodí, je třeba monitorovat výskyt housenek.

Monitoring - odchyt dospělců do feromonových lapáků. Housenky ukryté na spodní části rostlin nebo v půdě.

Ochrana - proti mladým housenkám krátce po vylíhnutí, starší housenky ukryté v půdě, kam se účinná látka nedostane.

Housenky mūr

- může škodit více druhů, na sledovaných lokalitách se vyskytují vzácně.

Monitoring - vajíčka na spodní straně listů i dalších částech rostlin, jednotlivě či v početných snůškách. Housenky nejčastěji na listech. Početnost dospělců vybraných druhů lze zjistit ze sítě světelných lapáků ÚKZÚZ.

Ochrana - ošetřuje se proti mladým housenkám krátce po vylíhnutí.

Mšice zelná

- výskyt je nízký, na většině ploch pod prahem pozorovatelnosti.

Monitoring - okřídlení i bezkřídlí jedinci na spodní straně listů nebo ukryté v hlávkách.

Ochrana - většinou regulovány ochranou proti dalším škůdcům, částečně i užitečnými organismy. Mšice ukryté v hlávkách kontaktní přípravky nezasáhnou.

trusu. Nymfy mohou být zaměněny za světlé částečky půdy/písku.

Ochrana - na cibuli při začínajícím poškození listů sáním, u zelí zabránit vniknutí do hlávek, kde jsou před účinky přípravků chráněny. Ochrana cílena na další druhy škůdců brukvovité zeleniny většinou reguluje i třásněnku.

Mandelinka bramborová

- sledování ukončeno, škodit může po celé letní období.

Třásněnky

- početnost v cibuli už jen na některých pozemcích vysoká, v závislosti na ochraně. Stále přilétají noví jedinci, kteří mohou pronikat do hlávek zelí, kde se v místě sání tvoří nádorky.

Monitoring - tmaví i světlí dospělci a nymfy jsou ukryti mezi nahloučenými listy nebo volně na listech. V místě sání tmavé kupičky

Užitečné organismy

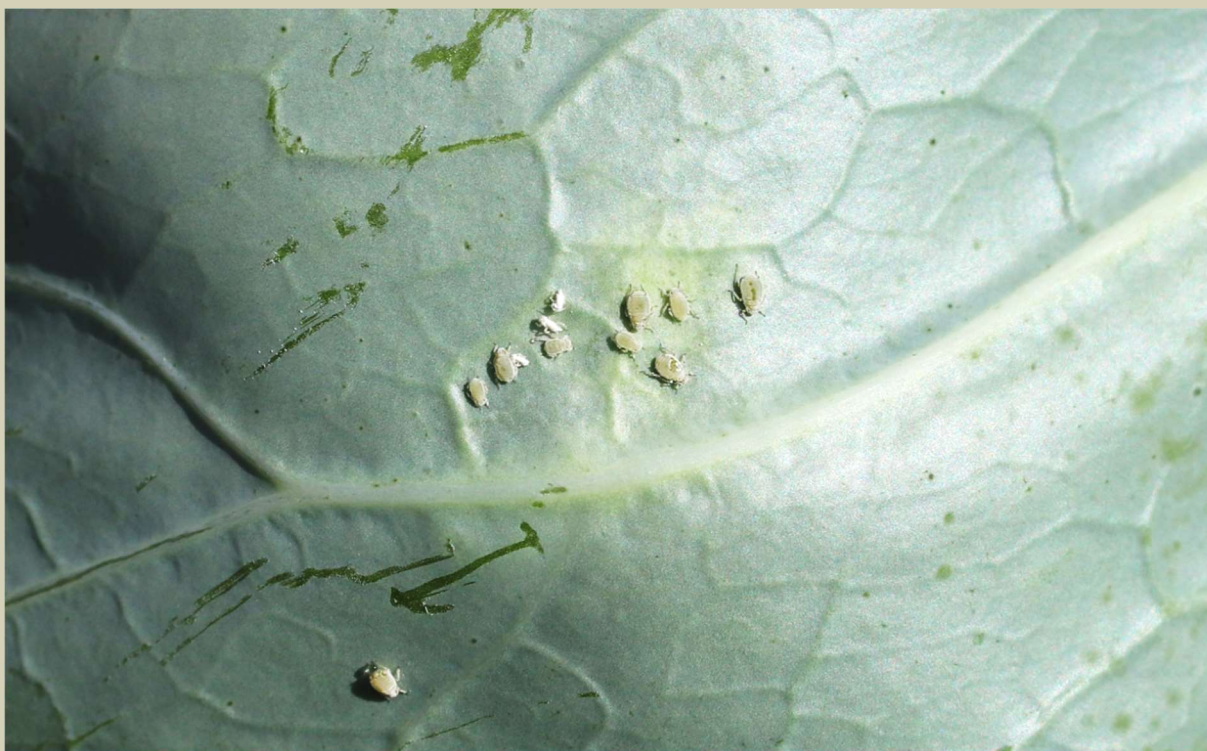
- s úbytkem škůdců je v porostech minimum užitečných organismů. V některých porostech jsou početnější parazitoidi západníchků z rodu *Diadegma* i přesto, že housenek je minimum.

Chutnější výdroly řepky odlákají část škůdců brukvovité zeleniny. Kromě dřepčků a molic je zde i vyšší výskyt vrtalek.

Molic je stále dostatek, přibývají, ale zatím se je na sledovaných plochách daří přiměřeně redukovat

Kolonie mšice zelné jsou pouze v některých porostech

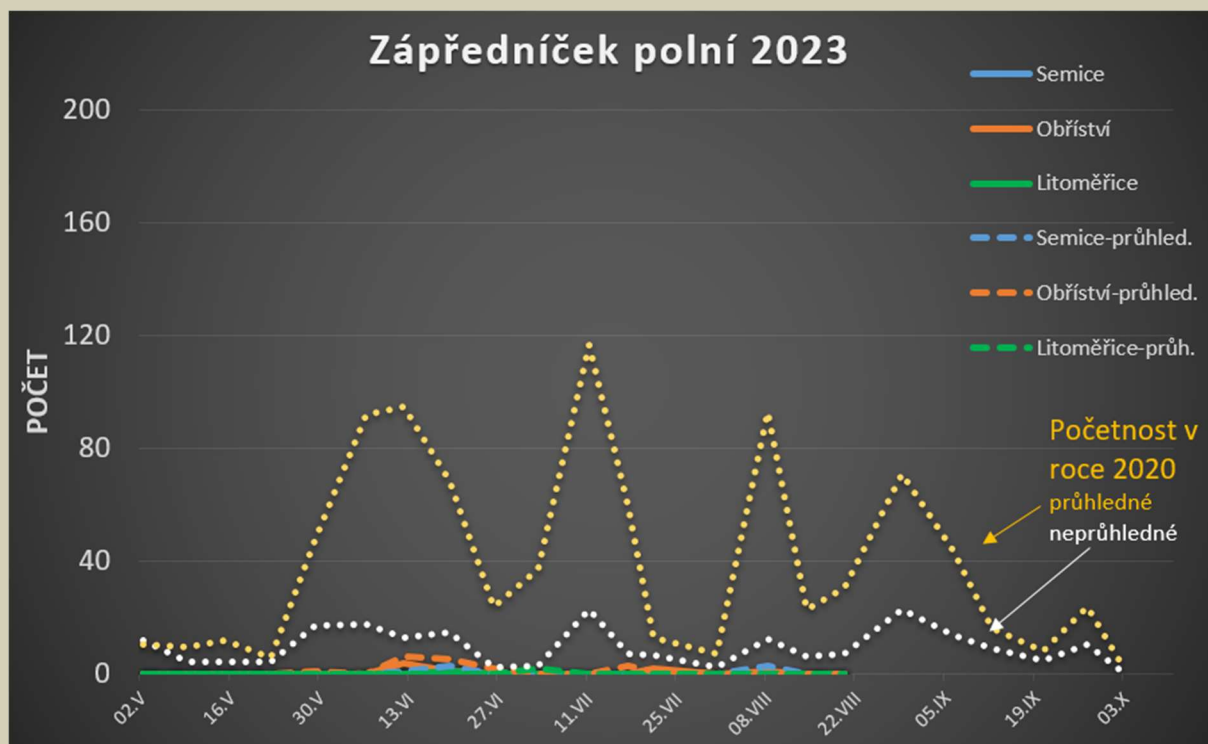
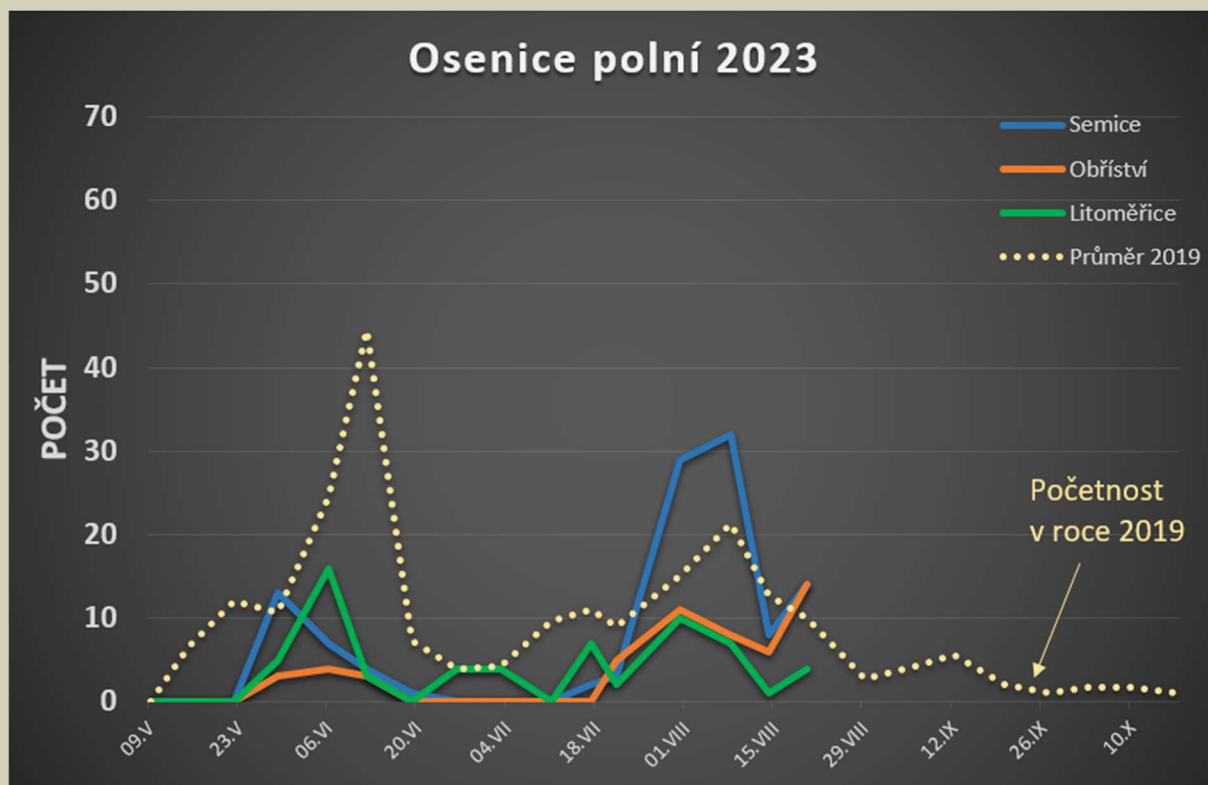
Dravá larva zlotočky

Odchyt **osenice polní** a **zápředníčka** do feromonových lapáků v roce 2023

- tečkovaně - průměrný odchyt v předchozích letech (průměr ze všech 3 lokalit)
- zápředníček - čárkovaná čára (průhledný lapák), plná čára (neprůhledný lapák) - rozdíly v odchycích na stejné lokalitě

Osenice - létá 2. generace, početnost nízká, již se mohou vyskytnout housenky

Zápředníček - dospělci i housenky na sledovaných lokalitách pod prahem škodlivosti, v letošním roce do lapáků z neznámého důvodu téměř nelétají (odchyty neodpovídají výskytu)

Odchyt můry kapustové do feromonových lapáků v roce 2023

- tečkovaně - průměrný odchyt v roce 2021 (průměr ze všech 3 lokalit)
- začátek letu 2. generace

